

V.V.N.T.

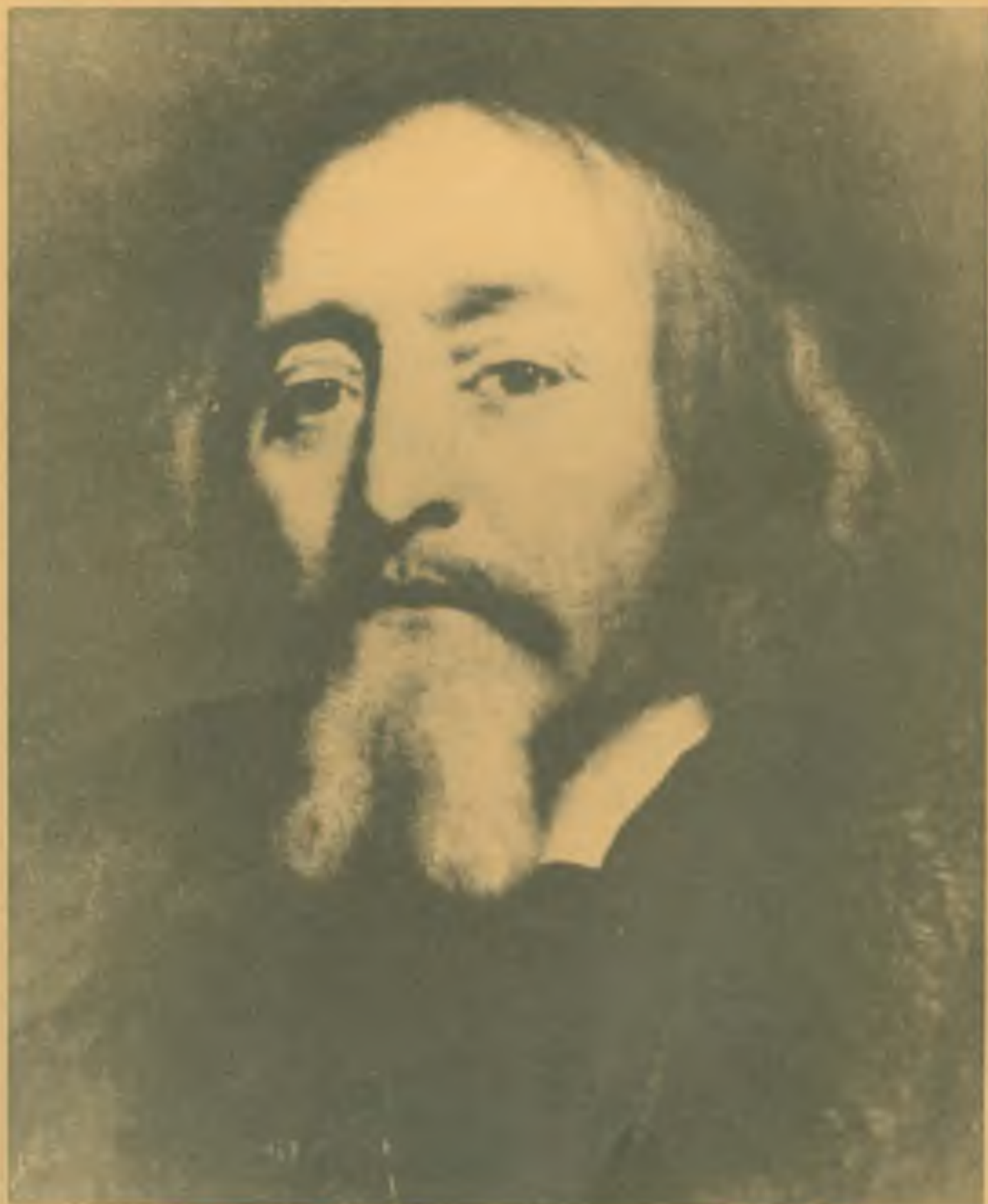
LEDENBRJEF

Maandelijks tijdschrift van de
**VERENIGING VRIENDEN
NEDERLAND · TSJECHOSLOWAKIJE**

Nr. 57

APRIL 1990

COLOFON

Bestuur

A. Hoogstad, voorz.

N. van Rees, secr., tel. 010-4219904
Postbus 61003 - 3001 HA ROTTERDAM

Mw. H. Nieboer-Hnátková, penn.,
Postrek. 379543 t.n.v. V.V.N.T.
te 's-Gravenhage

A. den Boogert
mw. H.G. v.d. Burg-Meijer, 2e secr./ledenadm.
J. van Gastel
mw. H. Molenaar-Mosžišová
E. de Munck, vice-voorz.
J. van Putte
K.L. Thio

====*

Redactie Ledenbrief

L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274
2547 JR 's-Gravenhage, tel. 070-3258679

mw. H.G. v.d. Burg-Meijer
J. van Putte
K.L. Thio
J.F.E. Wallin

====*

Ledenadministratie

mw. H.G. v.d. Burg-Meijer

====*

Toeristische informatie

Red. Ledenbrief

Reisdienst

mw. H.G. v.d. Burg
A. Hoogstad
J. van Putte
Postrek. 624386 t.n.v. V.V.N.T.- Reisdienst
te 's-Gravenhage

====*

GTM (Genootschap voor Tsjechische Muziek)

J.F.E. Wallin (voorz.) tel. 070-3278706
A. van Beuzekom (secr.)
P.J.M. de Coo (penn.)
mw. T. Onderdenwijingaard
W. Dijk

====*

Afdelingen

Amsterdam: secr. mw. M. Caous-Plaveciová,
tel. 020-105586
Den Haag: secr. J. Nieboer, tel. 070-3295990
Rotterdam: secr. J. Plooi, tel. 01880-12435

Kopij gaarne vóór de eerste dag van
de maand aan de Redactie.

Alles uit deze ledenbrief mag worden
overgenomen, mits met bronvermelding.

Uit onze Statuten

Artikel 2

1. De vereniging heeft ten doel het bevorderen van de kennis over - en het begrip voor de samenleving en cultuur in Tsjechoslowakije en de versterking van de vriendschapsbanden tussen de volkeren van Nederland en Tsjechoslowakije.
2. De vereniging richt zich daarbij op alle lagen van de bevolking, alle instellingen en organisaties, ongeacht hun politieke, godsdienstige of wereldbeschouwelijke opvattingen.
3. De vereniging is een onafhankelijke organisatie, is niet gebonden aan enige politieke partij of groepering en onthoudt zich van elke stellingname over politieke, godsdienstige of wereldbeschouwelijke opvattingen.

PRANEDA b.v.

PAPENDRECHT · NEDERLAND

IMPORT · EXPORT

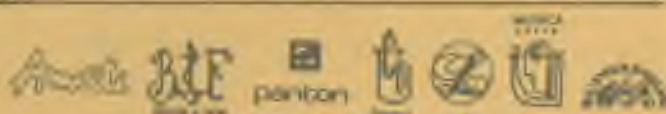
Ketelweg 53 - 57 3356 LD
Postbus 149 3350 AC

Telefoon 078 - 152566
Telex 29380

Burgakker 15
5281 CH Boxtel
telefoon 04116-83278
telex 50803

Cinerec

- ★ kontaktpersoon Tsjechische muziekgezelschappen
- ★ import/export Muziekinstrumenten
- ★ import grammofoonplaten Tsjechische blaasmuziek
- ★ muziekuitgeverij Tsjechische blaasmuziek

VAN DE VOORZITTER

Al weer twee maanden geleden schreef ik mijn laatste stuk in de Ledenbrief - ik sloeg een keer over - en besef hoe snel de tijd gaat. De Jaarvergadering ligt ook alweer ruim een maand achter ons.

Achterom kijkend vond ik het een goede vergadering waar uit opkomst en uit de discussies opnieuw bleek hoeveel belangstelling er voor de VVNT bestaat. Dat doet deugd. Wel vond ik, dat er voor het huishoudelijk gedeelte en dan met name voor de Rondvraag te weinig tijd beschikbaar was. Wat dat betreft kwamen de leden te weinig aan hun trekken. Volgende keer beter.

Op die vergadering beloofden wij o.a. de besluiten, die op de maandelijkse Bestuursvergaderingen genomen worden, in de Ledenbrief op te nemen.

Wij hadden een Bestuursvergadering op 28 maart. De volgende is op 25 april. In principe iedere laatste woensdag van de maand.

De nieuw gekozen bestuursleden - Hella Molenaar en Arie den Boogert - waren aanwezig en wij hebben een functie- en taakverdeling besproken. Publikatie moet echter nog wachten tot na de volgende vergadering omdat twee bestuursleden door vakantie en ziekte afwezig waren.

De VVNT zit helaas niet ruim in de middelen. De Ledenvergadering en het optreden van Bouralka hebben een flinke aanslag op de kas gedaan. Wij hebben geleerd hoe het niet moet. Tijdstip van de Ledenvergadering en te late informatie over het ensemble hebben ons parten gespeeld.

Wegens de krappe financiële situatie hebben wij lang gediscussieerd over de kosten van de Ledenbrief. Een groot deel van de contributies wordt daaraan besteed. Wel beseften wij dat de maandelijkse verschijning van ons blad voor het functioneren van de vereniging van zeer groot belang is. Toch moesten wij helaas besluiten om de uitgave te beperken. Wij zullen het aantal nummers van 12 naar 10 per jaar terugbrengen. Ook de toezending van Life/Leben was in discussie. De laatste nummers zijn belangwekkender dan vroeger. Besloten is de leden te enquêteren wie toezending van het tijdschrift op prijs stelt en vervolgens met de PTT bespreken wat de besparingen kunnen zijn.

De inhoud van de Ledenbrief willen wij zakelijker maken. Meer van hetzelfde, als u weet wat ik bedoel, willen wij vermijden. Wel zal de agenda van de manifestaties, welke in ons land plaatsvinden, ook al is de VVNT er niet direct bij betrokken, willen wij vollediger en meer aktueel maken. Een probleem doet zich daarbij voor hoe wij de informatie daarover tijdig kunnen verkrijgen. Het is noodzakelijk dat de leden ogen en oren open houden en het nieuws aan de redactieleden doorgeven. Zo was er enkele weken geleden een Tsjechoslowaakse week in Delft, waarover vooraf in ons blad niets meegedeeld kon worden. Jammer!

Wij hebben het plan een rubriek te openen waarin logies in Tsjechoslowakije voor Nederlanders vermeld worden. Omgekeerd willen wij dergelijke adressen in Nederland verzamelen en die aan onze Tsjechoslowaakse vrienden doorgeven. Dat kan een wezenlijke bijdrage leveren voor het reizen over en weer. Wij zijn van mening dat dat in het kader van onze doelstelling belangrijk kan zijn. In dat verband is de suggestie van mej. La Lau op de Ledenvergadering interessant om, waar dat mogelijk is, tot carpooling te komen. Ook dat kan het reizen bevorderen, al realiseren wij ons wel dat daaraan wel wat haken en ogen zitten. Risico's en verantwoordelijkheden zullen daarbij vermeden moeten worden. Toch willen wij het proberen en de Ledenbrief daarvoor openstellen.

Dit zijn enkele besluiten van het bestuur, welke voor u van belang kunnen zijn. Een opmerking over het funktionieren van de VVNT moet mij van het hart. Persoonlijk ben ik nog niet zo voldaan over wat wij doen. Ik kan mij voorstellen dat u ook wel eens ontevreden bent.

Het terrein, waarop wij bezig zijn, is breed en ook best gecompliceerd. Coördinatie blijkt toch vrij moeilijk te zijn.

De VVNT werkt met vrijwilligers, die stuk voor stuk een grote betrokkenheid tonen. Maar het gebeurt allemaal bij wijze van spreken vanuit de huiskamer. Dat is een groot nadeel voor de broodnodige coördinatie. Maar de middelen om een hechtere, meer gecentraliseerde organisatie op te bouwen, ontbreken ten enen male. Roeien met de riemen die wij hebben, noemt men dat. Een uitdaging voor bestuur en leden om meer activiteit naar buiten te ontplooien.

Hebt u suggesties, laat ons dat dan weten!

Hartelijke groeten,

Arie Hoogstad.

VAN DE REDACTIE

Inhakende op het voorwoord van de voorzitter, met name over wat de V.V.N.T. doet. Daarbij moet namelijk onderscheid gemaakt worden van wat we **deden** en wat we nu kunnen en moeten doen. De V.V.N.T. had en heeft nog wel een taak, hetgeen in onze statuten is vastgelegd en dat u vermeld vindt op pag. 2 van deze ledenbrief.

De leden waren idealisten, die meestal reeds jarenlang Tsjechoslowaakse vrienden hadden. Inmiddels is er veel veranderd en de media brengen bijna dagelijks berichten uit de oost-blok-landen. De V.V.N.T. is gegroeid van + 40 leden naar bijna 800 leden. Ondanks dat, bleek het moeilijk om de musici van Bouralka bij gastgezinnen in Den Haag en omgeving onder te brengen. Verzuimd werd in de vorige ledenbrief dank te brengen aan de familie De Zwijger, die vier muzikanten gastvrijheid verleende. Vanaf deze plaats alsnog **hartelijk dank!**

Het verzamelen van adressen is dus wel een nuttig initiatief; zo ook het kort houden van in te zenden kopij. Het is voor de redactie-commissie geen prettige taak om kopij in te korten.

Enige medewerkers uit Den Haag of omgeving hebben wij nodig bij het ter verzending gereed maken van de ledenbrief. Dit zal in Mei vermoedelijk Vrijdag en/of Zaterdag 11/12 mei zijn. Bij meer toezeggingen kunnen wij in de toekomst laten rouleren. Gaarne telefoontje naar 070-3258679. **Bij voorbaat dank!**

L.J. v.d. Burg.

VAN DE LEDEN

Nieuwe bijdragen werden ontvangen van de beheerder van het Comenius-museum, **Steven Poolman** uit Naarden, waarvoor we verwijzen naar "ONZE BOEKENPLANK".

Van Drs. **R. Kooijman** uit Gouda een initiatief over een databestand, zie ook daarvoor bij "ONZE BOEKENPLANK".

Van **Louis J.M. Smit** uit Leiden persberichten o.m. over een studenten-delegatie naar Praag en uitreiking Comenius-prijs. Zie hiervoor bij "VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE".

Van mevr. **H. Molenaar** uit Baarn over Tsjechen en Slowaken eveneens bij "VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE".

Van **Quido Schöpping** uit Breda een reisherinnering, zie aldaar.

Van de heer **Sytse Knypstra** uit Groningen over een cursus Slowaaks, eveneens bij "VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE".

Van **Cok Oostveen** uit Amsterdam over een foto-tentoonstelling, zie rubriek "WAT HET OOG STREELT".

Wij zullen t.z.t. moeten komen tot een rubriek "Vraag en aanbod", dat naast aanbiedingen via de **advertenties**, tevens naar deze advertenties verwijst, bijvoorbeeld:

Taalcurussen

Mevr. E. Hopman, St. Jacobslaan 205, 6533 VB Nijmegen en de heer P. Bults, Dinkelstr. 6, 7607 LJ Almelo, tel. 05490-16239, willen graag Tsjechisch leren.

Docenten Tsjechisch:

Drs. R. Kooijman, Olympiadeplein 113, 2807 BG Gouda, tel. na 18.00 uur 01820-19713;

Milena Máchova, Loenermark 859, 1025 VP Amsterdam, tel. 020-328568/364812;

J.H. van Rooy, Postbus 81, 1462 ZH Middenbeemster, tel. 02990-38238 (ook schriftelijk);

Taleninstituut BABEL, Biltstraat 101, Utrecht, tel. 030-334241

Mevr. H.J. Tebra-Vašáková, Korlander 11, 8252 CL Dronten, tel. 03210-17932;

Drs. Martina Smit-Ríhová, Postbus 3072, 2301 DB Leiden, tel. 071-211034.

Vanzelfsprekend kunnen we deze adressen niet maandelijks gaan vermelden. Betrokkenen doen er wellicht goed aan om een advertentie-abonnement te nemen.

VAN DE REISDIENST

De tijd van voorbereiding voor de 6-daagse reis naar Praag door EVAG-Special Tours met vertrekdatum 28 april bleek te kort, zodat deze reis geannuleerd moest worden.

De reis met vertrekdatum 30 juni gaat wel door. Zie hiervoor de advertentie op pagina 6. V.V.N.T.-leden genieten op de reeds zeer lage prijs een korting van f 10,--. Bovendien zijn de visumkosten inbegrepen en - wellicht ten overvloede - bij een georganiseerde reis behoeft niet meer verplicht geld gewisseld te worden.

Wij bevelen onze leden deze reis van harte aan.

H.G.B.

T R O U W E N I N

T S J E C H O S L O W A K I J E

Gaat u trouwen in Tsjechoslowakije in de periode 28 juli 1990 - 19 augustus 1990 en hebt u een tolk nodig? Informeert u eens naar onze tarieven.

Drs. R. Kooijman

Olympiadeplein 113

2807 BG GOUDA

Telefoon na 18.00 h: 01820 - 19713

Beëdigd vertaler Slowaaks en Tsjechisch

6 DAGEN PRAAG-TJECHOSLOWAKIJE

voor f 495,--

VERTREKDATUM 30 JUNI 1990

PRAAG

De Gouden Stad met wel honderd spitse torens opgesplitst door de majestueuze rivier de Moldau. Na de fluwelen revolutie bruist de stad weer als nooit tevoren en dat is te merken in de oude stad met z'n nauwe straatjes. Op de middeleeuwse Karelsbrug (voor verkeer afgesloten) met z'n zware torens en barokke beelden, de Prager burcht met z'n St. Vitus kathedraal en het „Gouden Straatje“.

HOTEL DLABACOV in het centrum van Praag, vlakbij de burcht, goed bereikbaar van het oude centrum. Een comfortabel en groot hotel op 4 sterren niveau, kamers met alle douche/bad en toilet, zwembad, sauna, kapper, weinstube enz.

UW REIS IS INCLUSIEF:

- * Uw eigen EVAG Special Tours-bus met chauffeur/reisleider
- * dagelijks excursies
- * overnachtingen op heen en terug reis in Zuid-Duitsland met diner en ontbijt
- * 3 overnachtingen in het Dlabacov-hotel in het centrum van Praag op basis van logies, ontbijt lunch en diner.
- * afscheidsdiner in restaurant Bellevue te Woudenberg
- * entree's zoals vermeld in programma
- * gids voor begeleiding bij bezoeken
- * inclusief visum kosten (bij boeking formulier invullen, met 2 pasfoto's retourneren)

REISSHEMA :

- 1E DAG : VANAF OPSTAPPUNT RECHTSTREEKS MET KOFFIESTOP NAAR DUITSE GRENS EN VIA RIJNOEVERS NAAR OVERNACHTING EN DINERS ADRES IN Z-D.
- 2E DAG : DE TJECHOSLOWAARSE GRENS OVER BIJ WAIÐHAUS VIA PLZEN BEKEND VAN HET PILSENER BIJER NAAR PRAAG. AANKOMST IN DE LOOP VAN DE MIDDAG. NA HET DINER RONDVAART OVER DE ROMANTISCHE RIVIER DE MOLDAU LANGS HET VERLICHT PRAAG.
- 3E DAG : EEN HELE DAG STADSBEZICHTIGING O.L.V. EEN TJECHISCHE GIDS MET BEZOEKEN AAN DE OUDE STAD PETRIN -HEUVEL MET EIFELTOREN, VILJA BERTRAMKA WAAR MOZART ZIJN DON GIOVANNI COMPONEERDE EN HET AARTSBISCHOPPELIJK PALEIS, EN HET SECRETARIAAT VAN PRESIDENT HAVEL.
- 4E DAG : 'S MORGENS NAAR DE MOOIE EN GOED BEWAARDE VESTING KARLSTEJN, BUITENVERBLIJF VAN KONING KAREL IV.
'S MIDDAGS VRIJ OM TE WINKELN.
'S AVONDS AFSCHIEDSDINER IN LOKAAL RESTAURANT MET MUZIEK VAN EEN TJECHISCHE GROEP.
- 5E DAG : NA HET ONTBIJT NEMEN WE AFSCHIED VAN PRAAG, VIA HET BEROEMDE KUJROORD KARLOVY VARY RIJDEN WE NAAR ZUID - DUITSLAND VOOR DINER EN OVERNACHTING.
- 6E DAG : NA EEN OCHTEND RIJDEN, BRENGEN WIJ U NAAR HET ZEVENGEBERGTE EN VIA ARNHEM, WOUDENBERG VOOR HET AFSCHIEDSDINER NAAR HUIS.

inlichtingen en reserveringen:

Tijdens kantooruren.

EVAG SPECIAL TOURS

i.s.m.
vereniging
VVNT

George Stephensonweg 35
3133 KJ Vlaardingen

Postbus 112, 3130 AC Vlaardingen
Tel.: 010-4344044 Fax: 010-4602214

JUMELAGE EN UITWISSELING

Voor korte berichten hieromtrent verwijzen we ook naar de rubriek "Allerhande Kort". Dit is de laatste rubriek en u vindt deze dus achteraan in de ledenbrief.

Privé-uitwisseling kan bevorderd worden door het vergemakkelijken van vervoer-problemen:

Pernille La Lau heeft op zich genomen mee te werken aan **carpooling**. Zij brengt **alleen** de gegadigden tot elkaar, dat wil zeggen, dat aan haar opgegeven kan worden of u mee wilt rijden naar Tsjechoslowakije en anderzijds of u (een) passagier(s) mee wilt nemen. Vanzelfsprekend met vermelding van datum en bestemming en eventueel retour.

Zij is op maandag en dinsdag telefonisch bereikbaar van 15.00 - 18.00 uur onder nr. 02946-1913.

Gegadigden doen er goed aan bij hun assuradeur inlichtingen in te winnen omtrent hun verzekeringen o.a. wat betreft "schade voor inzittenden"-verzekeringen en persoonlijke aansprakelijkheid en de afgesloten reisverzekering. Zie ook bij "Reistips".

L.J.B.

Samenwerking

Bij toeval kwam ons een aankondiging onder ogen van een grote Bingo-avond t.b.v. mensen uit Tsjechoslowakije. Deze avond werd georganiseerd door de L.V.H. (Lekkerkerkse Vrienden Hostalkova).

Na telefonisch contact met iemand van deze organisatie, bleek dit van de plaatselijke kerk uit te gaan. Zij waren al geruime tijd bezig met het inzamelen van geld en deze avond moest de afsluiting zijn van hun inzamelings-actie. Met de opbrengst willen zij in de grote vakantie 60 mensen uit Hostalkova een week vakantie aanbieden in Lekkerkerk.

De L.V.H. is vanuit de kerk al meer dan 1½ jaar bezig met het doen van goed werk voor Tsjechoslowakije.

Men wist in Lekkerkerk niet van het bestaan van de V.V.N.T. af, maar na toelichting van onze doelstellingen en over onze contacten in Tsjechoslowakije was men erg geïnteresseerd.

Wij boden aan om op hun avond aanwezig te zijn en nader kennis te maken en dan te zien of wij de L.V.H. met een en ander van dienst zouden kunnen zijn.

Arie Hoogstad en echtgenote en ondergetekende hebben dit bezoek gebracht en afgesproken werd dat Arie Hoogstad op één van hun eerstvolgende vergaderingen aanwezig zou zijn om nader tot elkaar te komen.

Er blijken een 40-tal van zulke kerkelijke verenigingen te bestaan, die alle bezig zijn met Tsjechoslowakije.

Als deze en andere vriendschapsverenigingen ons bekend zijn, behoort een stuk samenwerking tussen de V.V.N.T. en die verenigingen tot de mogelijkheden. *)

Berichten hierover zien wij graag tegemoet.

***) z.o.z**

A. den Boogert
Albertistraat 74
3066 CC ROTTERDAM
tel. 010-4205581

Vanaf 1 juni 1990 te huur in Praag 4:

flat op 3e etage, lift, 4 kamers, badkamer, keuken, WC.

4 à 5 slaapplekken, alles aanwezig (linnengoed, keukengerei enz.)

Prijs f 20,-- per persoon per dag, reductie mogelijk bij langer verblijf.

Inlichtingen bij:

Mevrouw B.A. Cohen Stuart,

Tel. 070-3600440, liefst tussen 6 en 7 uur 's avonds.

Contactadres in Praag:

Eva Mevaldová, U družstva Práce 49, 140 00 Praha 4.

U kunt schrijven in Engels, Duits of Tsjechisch. Betaling in guldens of equivalent in Tsj. Kronen.

De verbindingen met bus en metro zijn goed.

*) In 1986 heeft de Rijswijkse stichting "Toon Aan Gevend" een grote inzamelings-aktie gehad, waaraan de V.V.N.T. heeft meegewerkt. Dit was voor de schenking van een Engels orgel voor een Tsjechische kerk van de Evangelische Gemeente van Praag Sporilov. Zie voor uitvoerig verslag Ledenbrief 16 van Oktober 1986.

L.J.B.

VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Amsterdam

De afdeling Amsterdam organiseert van 21 mei tot en met 3 juni een fototentoonstelling over Tsjechoslowakije in het Polanentheater, Polanenstraat in de Spaarndammerbuurt. Er worden foto's geëxposeerd van tijdens en na de "demokratische revolutie" van onder andere de bekende freelance fotograaf Carolus van Soest.

Deze tentoonstelling valt samen met het bezoek van president Havel aan Nederland. Deze heeft helaas geen tijd om een bezoek aan Amsterdam te brengen. Wel wordt in hetzelfde Polanentheater een toneelstuk van Havel opgevoerd. Op 22 en 23 mei speelt de groep Dagwerk het stuk "**Largo Desolato**". Aanvang half negen. Wie zeker wil zijn van een plaatsje kan het beste reserveren, telefoon 020-821311.

Dagwerk heeft dit stuk eerder gespeeld in de Engelenbak begin maart. Het succes was zo groot dat men besloten heeft nog meer voorstellingen te geven. Het toneelstuk gaat over een dissidente filosoof van wie veel wordt verwacht maar die zelf tot niets meer komt. Hij is de gevangene van zijn eigen onzekerheid en begint aan het eind zelfs te verlangen naar de gevangenis.

Havel schreef het stuk een aantal jaren geleden, het is een somber maar briljant geschreven stuk, over hoe de censuur van buiten op den duur in de mens zelf gaat wonen. Het is ook een stuk vol humor, vooral gedragen door twee mannen die de afgebrokkelde taal van de Oostblokregimes symboliseren: in de loop van het stuk verliezen ze iedere greep op hun woorden.

Op 22 mei: opening tentoonstelling om 19.30 uur. Aanvang toneelstuk 20.30 uur. Om 22.00 uur discussie.

Polanentheater, Polanenstraat 174, te bereiken met bus 22 of 28 en tramlijn 3.

Reserveren: Dinsdag t/m Vrijdag van 13.30 - 16.30 uur.

Toegangspreis f 12,50.

Cok Oostveen.

Werkgroep Provincie Utrecht

Muziekavond met Sytse Knijpstra in Baarn

Op **zaterdag 19 mei** om 20.00 uur wordt bij ons thuis - Dove-netelhof 31, Baarn - een avondje muziek georganiseerd met Sytse Knijpstra uit Groningen. Hij is bereid om enkele Slowaakse en Moravische liederen voor ons te spelen op zijn trekharmonika, een instrument dat voor een gezellige Tsjechoslowaakse volkssfeer zeer geschikt is.

Gezien het beperkte aantal plaatsen (maximaal 15) verzoek ik onze leden zich **vóór 12 mei** bij ons telefonisch te melden - tel. 02154-22225. **Entree:** f 7,50.

Tot ziens in Baarn!

Hella en Pim Molenaar.

VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE

Het plaatsen van een ingezonden artikeltje wil niet zeggen, dat de redactie het met de inhoud eens is. Zo vinden we o.a. dat de vergelijking Nederlander - Duitser mank gaat en ook staan we niet achter de naam-vermelding van Tsjechoslowakije met koppeltken. Zo lang we geen officieel bericht daaromtrent hebben, houden we ons aan de gebruikelijke naamstellingen, zoals deze ook in het laatst ontvangen weekblad uit Tsjechoslowakije d.d. 30 maart werd vermeld.

Je zult maar uit Tsjecho-Slowakije komen

"Waar kom jij vandaan?". Een vraag, die ik tijdens mijn ruim 20 jarig verblijf in Nederland minstens honderd keer heb gehoord. Mijn accent is niet duidelijk genoeg om mij direkt te kunnen plaatsen. Zo houdt men mij regelmatig voor een Française, een Duitse, een Belgische, of weet ik wat nog meer. In het begin gaf ik direkt de goede nationaliteit op, dus ik zei: 'Ik kom uit Tsjecho-Slowakije'. Tot mijn grote verbazing was vaak de reactie: "Oh, ja, Joegoslavië, ik ben er net vorig jaar op vakantie geweest."

De eerste keer dacht ik dat ik toevallig een Nederlander tegenkwam die niet al te goed in topografie was. Maar naarmate ik dergelijke antwoorden vaker kreeg, besepte ik dat mijn geboorteland voor de doorsnee Nederlander onbekend is. Er zijn Nederlanders bij die mijn geboorteland wel kunnen plaatsen en heel trots als antwoord geven: "Oh, ja, u bent een Tsjechische."

Grote verwarring ontstaat als ik zeg dat ik geen Tsjechische ben, maar een Slowaakse. Dat is toch hetzelfde? "Nee", zeg ik dan heel braaf, "het is niet hetzelfde." Er zijn naast **Tsjechen** die in **Tsjechië** (Bohemen) wonen, ook **Moraven** in **Moravië** en **Slowaken** in **Slowakije**, dus drie verschillende volkeren die verschillende talen spreken. Het mogen dan alle drie slavische volkeren zijn, maar toch elk met zijn eigen geschiedenis en eigen cultuur. Het is hetzelfde als wanneer een Fransman tegen een Nederlander zegt dat hij een Duitser is. Ik geef toe dat deze vergelijking qua emotionele inhoud niet opgaat, maar geografisch en etnisch wel. Ik raad dan ook alle Nederlanders aan om attent te zijn op nationaliteitsverschillen in Tsjecho-Slowakije, omdat dit een gevoelige kwestie is, een kwestie van **identiteit** van **Tsjechen**, **Moraven** en **Slowaken**.

Hella Molenaar-Mojzisoa.

Kursus Slowaakse Taal en Cultuur

In het februarinummer van de Ledenbrief staat een intensieve cursus Tsjechische taal aangekondigd die de komende zomer wordt georganiseerd door de Karelsuniversiteit in Praag. Informatie over een dergelijke cursus te Bratislava heeft de redactie van de Ledenbrief kennelijk niet bereikt, hoewel die ook bestaat. (*Inderdaad niet ontvangen, Red.*)

Ik zelf heb in ieder geval in 1986 en 1987 met veel plezier deelgenomen aan deze zogenaamde SAS, de Studia Academica Slovaca. Het is een zomerkursus in de Slowaakse taal en cultuur, die ieder jaar georganiseerd wordt door de Filosofische Faculteit (die daar ook de talen omvat) van de Komenský Universiteit te Bratislava. De ongeveer 150 kursisten uit meer dan 30 landen werden ondergebracht in het studenteninternaat 'Družba'. 's Morgens waren er grammatika- en konversatielessen in groepjes die waren samengesteld naar niveau en naar de taal die men goed beheerste. Ik zat beide jaren in een groepje van 'matig gevorderden'; de eerste keer met als achtergrondtaal Duits, de tweede keer Engels. Voor kursisten die al vloeiend Slowaaks kenden werden er colleges over diverse, nogal specialistische, onderwerpen gehouden.

's Middags waren er vaak kleine excursies (bijvoorbeeld naar een museum of naar de Universiteitsbibliotheek) of ontmoetingen met (kinderboeken-)schrijvers, uitgevers en dergelijke. 's Avonds stond er vaak een bezoek aan de schouwburg of een konsert op het programma. Bovendien was er iedere week op woensdag een excursie naar buiten Bratislava; in de laatste week was er zelfs een driedaagse excursie.

Het was een prachtige gelegenheid om veel Slowaaks te (leren) spreken, om vooraanstaande Slowaakse kunstenaars te ontmoeten en ook om 150 mensen uit allerlei landen te ontmoeten.

Wie meer informatie over deze cursus wil hebben, of zich wil opgeven, kan het beste contact opnemen met de Tsjechoslowaakse Ambassade in Den Haag of met de Filosofische Faculteit van de Komenský Universiteit, Gondova 2 te Bratislava. In bepaalde gevallen kan men een beurs krijgen via het Nederlandse Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen of rechtstreeks van het Slowaakse Ministerie van Onderwijs of van de Matica Slovenská.

Sytse Knyppstra,
Groningen.

COMENIUS-prijs van Scheidegger voor Duitse pedagoog J. Zielinski

Het internationale Scheidegger Instituut heeft dit jaar de Comenius-prijs toegekend aan de pedagoog Prof.dr. Johannes Zielinski (geb. 1914) uit de Bondsrepubliek Duitsland.

Hij krijgt deze prijs wegens zijn grote verdiensten op het gebied van de ontwikkeling van de pedagogiek.

In een speciale academische zitting aan de Rijksuniversiteit Leiden werd op vrijdag 6 april de prijs aan de heer Zielinski uitgereikt door burgemeester Goekoop van Leiden en directeur E.G. Heinen van het Scheidegger Instituut Nederland.

Prof.dr. Johannes Zielinski wordt internationaal beschouwd als de pionier op het gebied van de beroepspedagogiek. Hij was de oprichter van de zogenaamde "Aachener Schule der Pädagogik", die vanuit een antropologische visie op het menselijk leerproces, het belang beklemtoont van socio-culturele factoren in de industriële maatschappij.

Naast zijn wetenschappelijke activiteiten was Prof.dr. Zielinski lid van het Comité van de Duitse Kinderbescherming. Ook het Duitse Rode Kruis werkte nauw met hem samen. Het verleende hem het "ere-teken".

De Comenius-prijs voor pedagogiek werd in 1980 ingesteld op initiatief van dr. W. Scheidegger, toen president-directeur van het Internationale Scheidegger Instituut. Hij is genoemd naar de beroemde Tsjechische filosoof en opvoedkundige Johan Amos Comenius (1592-1870), die, verdreven uit Bohemen, tenslotte in Nederland overleed en in Naarden werd begraven. Comenius staat te boek als de grondlegger van het modern aanschouwelijk onderwijs en als pleitbezorger van onderwijs-voor-iedereen. De prijs werd in 1980 voor het eerst toegekend aan de Nederlandse hoogleraar opvoedkunde dr. M.J. Langeveld. In 1983 kreeg Prof.dr. dr h.c. Hermann Gmeiner uit Oostenrijk de prijs, die bestaat uit een geldbedrag. De prijs wordt onregelmatig toegekend.

Met de Comenius-prijs wil het Internationale Scheidegger Instituut de gedachte van Comenius levend houden dat iedereen op elk moment van zijn leven recht heeft op onderwijs en vorming.

Drs. Louis J.M. Smit.

Leidse studenten bezochten Praagse universiteit

Een delegatie van twaalf studenten, allen lid van de universiteitsraad en zijn commissies van de Rijksuniversiteit Leiden hebben van 23 tot en met 29 maart 1990 een werkbezoek gebracht aan de Keizer Kareluniversiteit te Praag.

Zij brachten dit bezoek op uitnodiging van het bestuur van deze universiteit. Het doel van het werkbezoek: het leren kennen van de huidige situatie van het universitaire onderwijs in Tsjechoslowakije. De delegatie heeft daarover gesprekken gevoerd met studenten en studentenorganisaties en met maatschappelijke en politieke organisaties. De Leidse studenten hebben een aantal giften van de Leidse studentengemeenschap, zoals papier, typemachines en stencilapparatuur, aangeboden aan de Praagse studentengemeenschap. Een tiental Tsjechoslowaakse studenten zal in een later stadium naar Leiden komen, om daar kennis te nemen van het Nederlandse universitaire systeem.

Tomáš Masaryk

In de vorige ledenbrief (het maartnummer) publiceerden wij het eerste deel van een artikel over de eerste president van Tsjechoslowakije, Tomáš Masaryk, daar het in maart 140 jaar geleden was dat de stichter van de republiek werd geboren. Thans vervolgen wij deze geschiedenis.

In 1893 kwam hij tot de openbare verklaring dat de Tsjechen en Slowaken naar onafhankelijkheid streven. Vier jaren daarna werd hij gewoon hoogleraar. Zeer veel artikelen verschenen in die tijd van hem, o.a. over de moderne mens en de godsdienst, alsmede over sociale kwesties. Ook verscheen in die dagen zijn kritiek op het Marxisme, waaruit echter allerm minst een uiting van vijandige gezindheid jegens het socialisme moet worden afgeleid. Hoewel hij aanvankelijk een wetenschapsman was, kwam hij door zijn talrijke publikaties meer in het middelpunt der publieke belangstelling te staan. De Slavische gedachte welke in die tijd aan betekenis won, trachtte hij in de Verenigde Staten door het houden van lezingen en het publiceren van artikelen aan te wakkeren.

In 1911 werd hij gekozen tot lid van de Rijksraad van de Donaumonarchie. De Balkanoorlogen stonden voor de deur en op 28 juni 1914 vielen de bekende

schoten in Serajewo. Het uitbreken van Wereldoorlog I was aanstaande en het ogenblik was voor Masaryk aangebroken om zijn plannen te verwezenlijken. Tsjechië (Bohemen/Moravië) en Slowakije zouden - na bijna 300, resp. 1000 jaren onder vreemde heerschappij te hebben geleefd - hun onafhankelijkheid (her)krijgen.

Masaryk organiseerde het verzet in het buitenland. In de herfst van 1914 kwam hij daarvoor een aantal malen naar Nederland. Teruggekeerd in Praag vertrok hij eind 1914 eerst naar Italië, daarna naar Frankrijk. In dit land stond hij in verbinding met zijn vroegere student, Edvard Beneš, vóór de Tweede Wereldoorlog minister van Buitenlandse Zaken en na het aftreden van Masaryk in 1935 als President der Republiek, diens opvolger.

Vanaf 1914 (Masaryk was toen al 64 jaar) reisde hij zowat de gehele wereld rond (het ging in die tijd niet per vliegtuig, laat staan per straalvliegtuig) om de Tsjechoslowaakse zaak te dienen. Vrijheidscorpsen werden in tal van geallieerde landen opgericht. Via Siberië, Japan en Canada kwam hij tenslotte in de Verenigde Staten aan, het geboorteland van zijn vrouw. Gedurende die lange reis heeft hij zijn bekende werk "Das neue Europa" geschreven. Hierin geeft hij o.a. de grenzen aan van het Europa van na Wereldoorlog I. Groot-Brittannië en Frankrijk stonden geheel achter zijn plannen. De steun van het machtige Amerika was zeer nodig.

In juni 1918 - het einde van Wereldoorlog I was al in zicht - werd Masaryk door president Wilson ontvangen. In oktober van dat jaar kwam het bericht dat Amerika de in het buitenland zetelende regering in ballingschap van Tsjechoslowakije erkende. Op 28 oktober 1918 werd in Praag de onafhankelijkheid geproklameerd. In november van dat jaar koos het Parlement Tomáš Masaryk met algemene stemmen tot eerste president der republiek.

Via Londen en Parijs - alwaar hij als officieel staatshoofd werd ontvangen - en Italië (in Padua inspecteerde hij de troepen die aan de zijde der geallieerden hadden gestreden en waar hij in 1914 de vrijwillige ballingschap was begonnen) deed hij op 21 december 1918 zijn triomfale intocht in Praag. Diezelfde middag legde hij in het Parlement plechtig de eed af. Vervolgens bracht hij zijn vrouw een bezoek in het sanatorium; door zeer veel ontberingen had haar gezondheid erg geleden. Hij nam zijn intrek in het machtige slot - het Hradčany - dat overal in de omtrek te zien is en vanwaar men een fantastisch uitzicht over Praag en omgeving heeft. In dat slot zetelden drie eeuwen lang de keizers van Oostenrijk (koningen van Hongarije). "Ik sliep voor de eerste maal in de burcht, dat wil zeggen ik sliep niet" heeft hij eens tegenover Emil Ludwig verklaard.

Vanaf 1918 tot 1935 is hij President van de Republiek geweest. Op hoge leeftijd - hij was toen 85 jaar - trad hij als president af en werd - zoals reeds vermeld - opgevolgd door één zijner studenten en tevens grootste medestrijder, Edvard Beneš.

Slot Lány

Na zijn aftreden bleef hij wonen in het slot Lány (zomerverblijf van de presidenten der republiek), gelegen op ongeveer 40 km van Praag, nabij het gelijknamige dorpje. Hij verbleef daar heel graag; in de prachtige tuinen en bossen wandelde hij veel, reed zelfs tot op hoge leeftijd nog paard ("om fit te blijven").

Op 14 september 1937 is hij aldaar overleden, diep betreurd door de volkeren van zijn land, maar zeker ook door de gehele democratische wereld. Hij ligt begraven op de begraafplaats van het dorpje Lány, onder keurig onderhouden gras, dat omzoomd is door een eenvoudig houten hekje. Ook zijn vrouw en zijn zoon Jan rusten daar. Deze laatste was tot even na

de communistische omwenteling in februari 1948 minister van Buitenlandse Zaken onder president Beneš. Op 10 maart 1948 heeft hij op zeer mysterieuze wijze de dood gevonden.

Gelijk een Willem van Oranje de leider was van de opstand der Nederlanden tegen vreemde onderdrukkers, zoals Simón Bolívar het grootste deel van Zuid-Amerika tot onafhankelijkheid bracht, zo maakte Tomáš Masaryk zijn vaderland Tsjechoslowakije vrij. Het land waar grote geesten zoals Jan Amos Komenský (hier beter bekend als Comenius en begraven in Naarden) en Jan Hus werkten, waar Bedřich Smetana en Antonín Dvořák componeerden, waar Karel Čapek schreef en Václav Havel schrijft. In dat land bracht hij vrijheid en democratie.

H.M. van Houten.

REISHERINNERINGEN

Praag, tijd voor bezinning

Iedereen die na november 1989 in Tsjechoslowakije en met name Praag is geweest, voelt de drang om zijn/haar ervaringen met anderen te delen. Wat valt daar dan nog aan toe te voegen? Rustig alles eens aanschouwen en veel met vrienden praten.

De allerlaatste feiten over de gebeurtenissen in november had ik al gekregen: vanaf 17 tot en met 27 november een verslag van elke dag in Mladý svět. Het allernieuwste is zelfs de kroniek van de fluweelzachte revolutie (Kronika sametové revoluce). Oude films van rond 1968, ooit verboden, worden nu openlijk vertoond. En zelfs van voor de communistische overname komen gegevens vrij: de periode van M.G. Masaryk. Op 25 februari 1990 was het 42 jaar geleden dat de communisten de macht overnamen. Op deze dag werd een demonstratie georganiseerd "Konec totality" (einde van het totalitaire regiem) en Václav Havel merkte op: "Op 25 februari 1948 sneeuwde het, maar vandaag schijnt de zon".

Niet alleen het verleden wordt volledig opgerakeld en doorge-licht ook en met name wordt er een blik in de toekomst geworpen. Met het oog op de komende verkiezingen wordt al gediscussieerd hoe en op welke wijze de samenstelling

TOURINGCAR- EN REISBURO

Gespecialiseerd in reizen naar

- * Hongarije
- * Polen
- * Tsjechoslowakije

* luxe touringcars
* 8 tot 54 personen
* beschikbaar voor binnen- en buitenlandse vervoer
* rolstoelvervoer

Stationsstraat 25
9482 TX TYNAAARLO
Tel. 05921-43300

van het parlement gekozen moet worden. Ik moest de jongen in de metro helaas teleurstellen op de vraag op welke politieke partij ik zou stemmen. Zijn lijst met partijen was al lang en voor elke partij bleken wel gegadigden te zijn. Het probleem is echter dat geen enkele partij een politiek verleden heeft. In Fórum van 21 februari staat een uitvoerige beschouwing over deze problematiek.

Wanneer je over het Václavské náměstí loopt, zie je overal verkooppunten van zojuist opgerichte tijdschriften. In korte tijd ontstaan en verdwijnen rijen. De leeshonger van de Tsjechoslowaken is nauwelijks te stillen. Het Václavské náměstí blijft nog steeds de plaats waar de revolutie begon.

Bij het Jungmannovo náměstí staat het huis waar Burgerforum (Občanské Fórum) gehuisvest is. Vlak daarbij wordt hun weekblad (Fórum) verkocht. Niet alleen tijdschriften zijn op elke hoek van de straat te koop, ook allerlei buttons. Op deze manier kan een ieder zijn/haar steun betuigen aan Václav Havel of Občanské Fórum. Zelfs ik heb me er toe laten verleiden enkele te kopen.

Op de plaats waar vroeger de communistische partij aandacht vroeg voor allerlei leuzen, zijn nu slechts de afdrukken waar te nemen. Misschien dat dit nog meer opvalt dan de voortdurende herinnering aan allerlei communistische idealen. "Ik denk dat men juist kan aannemen dat de overweldigende meerderheid van de winkeliers nooit nadenkt over de slogans die ze in hun etalage plaatsen en ze ook niet gebruiken om hun ware opvattingen tot uitdrukking te brengen" (uit: 'Poging om in waarheid te leven' van Václav Havel). Helaas is het nog steeds uitzonderlijk moeilijk voor Tsjechoslowaken boeken van Havel te pakken te krijgen.

Want ook dat is een waar probleem: het grote gebrek aan papier. Vlak voordat ik naar Štětí ging vroeg Anna, een journaliste van Orbis, half schertsend aan mij of ik niet meer papier voor hun kon lospeuteren - in Štětí staat de grootste papierfabriek van Tsjechoslowakije.

In Tsjechoslowakije ontstaan nu aarzelend groene partijen. Het begint tijd te worden, want de vervuiling neemt een schrikbarende vorm aan. Toen ik met de bus langs de Elbe Mělník naderde, hing er een grauwe vuile lucht boven de rivier. Jiřina vertelde mij bij mijn bezoek in Štětí, dat onlangs de luchtvervuiling zo erg was dat het tegenovergelegen flatgebouw niet meer te zien was. Haar kinderen laat ze niet te vaak buiten spelen. Het besef dat er nu iets aan gedaan moet worden dringt bij iedereen door. Václav Havel brengt deze problemen ter sprake zonder er direct een oplossing bij aan te dragen.

Het dagelijkse leven gaat gewoon door, alhoewel op allerlei verantwoordelijke plaatsen personen vervangen zijn. De sporen van de communistische alleenheerschappij worden gewist. Straatnamen veranderen - wat te denken van namen zoals Gottwaldovo náměstí of náměstí Říjnové revoluce? Het onlangs uitgebrachte bankbiljet van honderd kronen staat nu al te wachten op vervanging. De ontwerper had niet verwacht dat Klement Gottwald zo snel al in ongenade zou vallen. De afkorting ČSSR zal spoedig wel eens een stuk korter kunnen worden.

Guido Schöpping.

Jungmannovo náměstí
Praha

? In het voorwoord van de voorzitter hebt u kunnen lezen dat ?
? de toezending van Life/Leben in discussie is. Door de grote ?
? toeloop van nieuwe leden hebben we niet alle leden hetzelfde ?
? maandblad kunnen toezenden. Daarvoor waren er te weinig ?
? exemplaren. Ook deze keer zullen we niet aan de verplichtingen ?
? daaromtrent kunnen voldoen. Daarom is het een goed initiatief ?
? om hierover een enquête te houden en dat doen we dan ook ?
? bij deze: ?

? U ontvangt de ledenbrief door middel van een adresstrook, ?
? waarop op de achterzijde tot nu toe gelegenheid was om een ?
? nieuw lid op te geven. Deze keer kunt u het formulier gebrui- ?
? ken om ons mee te delen of u toezending van het tijdschrift ?
? op prijs stelt. Het tijdschrift geeft wel informatie over ?
? Tsjechoslowakije, maar indien men geen Engels of Duits kan ?
? lezen, heeft het weinig nut. ?

? Wij zijn benieuwd naar het resultaat van deze enquête. ?

REISTIPS

Vakantieverkeeruitgave 1990

Vorig jaar verstrekte de ANWB in samenwerking met de Stichting Motorwegverkeer Service (bestaande uit: de benzinemaatschappijen, Federatie Wegverzorgende Horeca-bedrijven en de Grenswisselkantoren) en Rijkswaterstaat een vakantie-verkeerkaart.

De samenwerking ANWB-SMS-RWS wordt dit jaar gecontinueerd. De uitgave 1990 zal in de vorm van een 'magazine' met een oplage van 600.000 stuks medio april verschijnen.

De ANWB zal de uitgave gratis aan haar leden verstrekken. De SMS zal dit magazine tegen een gering bedrag distribueren via langs de autosnelwegen gelegen benzinestations en wegrestaurants en de grenswisselkantoren.

Het magazine vermeldt evenals vorig jaar o.a.:

- de faciliteiten, die de weggebruiker worden geboden op en rond de auto- (snel)wegen (aangeleverd door SMS);
- een overzichtskaart Nederland met vermelding van verkeersinformatie, P + R, Carpool, Wagenwachtinformatie en de te verwachten verkeersdrukte op de buitenlandse wegen (samengesteld door de ANWB);

In de nieuwe uitgave zal de ANWB tevens informatie verstrekken omtrent:

- het gebruik van de bewegwijzering;
- milieu;
- de bereikbaarheid van Centrale Informatie en de ANWB-kantoren;
- de activiteiten van de Alarmcentrale, e.d.

Voor u, uw familie, vrienden en zakenrelaties:

COMFORTABEL - SNEL - VOORDELIG

iedere dinsdag en zaterdag

naar P R A A G met C S A

CZECHOSLOVAK AIRLINES

- * met ČSA via Praag naar verschillende bestemmingen over de hele wereld
- * vanuit Praag diverse binnenlandse vluchten van ČSA
- * met ČSA snel transport van uw vracht door de lucht

Nadere inlichtingen:

ČSA

Leidsestraat 4, 1017 PA AMSTERDAM
Tel. 020 - 200839 of 200719

Privé-reizen naar Tsjechoslowakije

Persoonspapieren: geldige pas, die nog 5 maanden geldig blijft plus een visum. De prijs van een visum is f 50,--. Daar alles aan veranderingen onderhevig is, deze gegevens onder voorbehoud. Visum te verkrijgen bij de Tsjechoslowaakse Ambassade in Den Haag, Parkweg 1, tel. 070-3557566. Voor het publiek geopend van 9.00 - 12.00 uur.

Bij binnenkomst in Tsjechoslowakije moet men geld wisselen en wel DM 30,-- of + f 35,-- per persoon per dag. Leden van de V.V.N.T. krijgen op vertoon van hun geldige lidmaatschapskaart op het visum een aantekening, waardoor zij slechts de helft van deze bedragen behoeven te wisselen. Dit geldt alleen bij visum-aanvragen bij de Ambassade in Den Haag en dus niet bij een visum-aanvraag bij de grens.

Indien u als V.V.N.T.-lid gebruik maakt voor visum-aanvraag van bemiddeling van bijvoorbeeld de ANWB, dan moet u bij het visum-formulier en uw paspoort ook uw lidmaatschapskaart van de V.V.N.T. voegen met verzoek tot halve wisselplicht.

Kinderen tot 18 jaar zijn vrijgesteld van wisselplicht.

Voor f 1,-- ontvangt de toerist in het kader van de wisselplicht 8,30 Kčs.

Indien men meer wisselt dan het verplichte bedrag, ontvangt men voor f 1,-- 17,40 Kčs voor dit meerbedrag.

In- en uitvoer van Tsjechoslowaakse valuta is alleen toegestaan met toestemming van de Tsjechoslowaakse Bank.

L.J.B.

Genootschap voor Tsjechische Muziek

aangesloten bij de Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije

Monumenten voor Lidice in de Tsjechische muziek

Nu we een lustrumjaar van de herdenking van de bezetting en bevrijding beleven, willen we ook stilstaan bij alles wat onze Tsjechoslowaakse vrienden hebben moeten doorstaan. Daarbij denkt men onwillekeurig het eerst aan Lidice; vele lezers zullen het monument kennen, als waarschuwende aanklacht tegen wat mensen hun medemensen kunnen aandoen. Velen van ons zullen er wel eens bloemen of kransen gelegd hebben. Geen wonder dat het thema Lidice ook Tsjechische kunstenaars heeft bewogen en hen tot soms diep ontroerende werken heeft geïnspireerd.

Hierbij denken we in de eerste plaats aan **Martinů**, wiens geboortejaar (1890) wij dit jaar herdenken; zijn orkestwerk "Memorial to Lidice", in 1943 in de USA geschreven. Het werk is een aangrijpende treursang, waarin tegen het einde een optimistischer geluid, een geloof in de komende bevrijding te horen valt, geïllustreerd door het bekende V-symbool (het begin van Beethovens 5e symfonie). Het behoort zeker tot de beste werken van de componist.

Na de oorlog is dit thema de aanleiding tot menig muziekwerk geweest; we noemen er enige.

Miloslav IŠTVÁN: "De Odyssee van een kind uit Lidice" voor piano solo. Deze in 1928 in Olomouc geboren componist schreef het genoemde werk in 1963. Het werk is rijk aan contrasten, al moet men er naar mijn mening niet te veel een

programma in zien; men zou de afwisselende stemmingen misschien kunnen beschrijven als het rustige leven in een dorp op het platteland, dat plotseling op barbaarse wijze verstoord wordt, tot na jarenlang rondzwerven een kind terugkomt na de oorlog in een nieuw gebouwd dorp.

Klement SLAVICKÝ: "Lidice" voor dubbel mannenkoor op tekst van F. HALAS. Dit werk werd in 1945 gecomponeerd, en beleefde zijn première in 1961 in de uitvoering van de "Koorvereniging der Praagse Leraren". Helaas beschik ik niet over een vertaling van de tekst, zelfs niet het origineel want de plaatopname (Panton 8110 0508) geeft geen tekst op de hoes. Misschien kan iemand mij helpen?

In dit dramatische werk is de invloed van Janáček's late koorwerken onmiskenbaar; behalve verdriet hoort men er ook duidelijk de woede, de roep om bestraffing van de oorlogsmisdaden na de bevrijding.

(De plaatopname bevat verder nog het werk "Herinnering aan de martelaren" van de componist E. HLOBIL eveneens uit 1945, en een later koorwerk van SLAVICKÝ "De weg naar het licht").

Vaclav KUČERA: "Lidice"

Deze elektro-instrumentale compositie, geschreven in 1972, is bedoeld voor radio-uitvoering en gebruikt behalve gewone muzikale middelen (sopraansolo, koor, orkest) tevens elektronische. Behalve een reportage van de gebeurtenissen, worden er teksten van gedichten van Neruda en Halas gebruikt (het laatste waarschijnlijk hetzelfde als het gedicht dat Slavický toonzette), ook bevat het werk zeer realistische fragmenten, zoals bijvoorbeeld de dreunende marsritmen waarbij het fatale "Befehl" wordt uitgesproken, door elektronische hulpmiddelen steeds als echo herhaald, of het geweeklaag der vrouwen, begeleid door een steeds terugkerend kort motief in een solo-viool.

Het geheel zou het m.i. ook goed doen als illustratie bij een documentaire film (met eventueel vertaalde ondertiteling voor niet-Tsjechisch publiek); in tegenstelling tot de andere genoemde werken, is dit werk tot het einde toe tragisch, een afspiegeling van verschrikkelijk lijden (Suprafon 1 12 1438).

Of al deze muziek toch als waarschuwingssignaal de mensheid voldoende zal kunnen mobiliseren, ten einde in de toekomst zulke verschrikkelijke gebeurtenissen onmogelijk te maken?

Hans Wallin.

MUZIKALE NOTEN

Kennismaking met het Praag van Mozart en zijn Boheemse vrienden

Kursus 0215 12-13 mei

Voor strijkers, blazers en enkele pianisten. Redelijk van blad spelen is een vereiste. (Niveau 1/3)

Praag, de gouden stad met de honderd torens, is misschien wel de mooiste stad van Europa. Dat moet Mozart ook gevonden hebben, want steeds weer keerde hij er terug. Enkele werken die daar in première gingen zijn bijvoorbeeld de Don Giovanni en de Praagse symfonie. Mozart had er veel muzikanten-vrienden, wier namen minder bekend zijn, maar wiens muziek zeer de moeite waard is.

Mensen als Dušek, bij wie Mozart altijd logeerde, Musliveček, die hem in Italië aanraadde naar Praag te gaan, maar ook Stamitz, Krommer, Rejcha en Voříšek kunnen heel goed naast Mozart staan met hun elegante maar geenszins oppervlakkige muziek.

In deze cursus wordt gewerkt in kamermuziekbezettingen (vaak strijkers en blazers gemengd), maar ook in orkestverband. Zeker zullen er enkele delen van de Praagse symfonie worden gespeeld, naast veel onbekend repertoire. De kennismaking met een voor sommigen onbekend repertoire staat voorop; in de cursus wordt er ook verteld over de componisten en aandacht besteed aan de achtergronden van de muziek.

Theater Diligentia, Lange Voorhout 5 te Den Haag, tel. 070-651851:
Slotconcert van de Internationale Gitaarserie 1989-1990 verzorgd door:

■ Vladimir Mikulka

Werd de Internationale Gitaarserie Den Haag het vorige seizoen afgesloten met een opmerkelijk optreden van de Tsjechische Pavel Steidl, ook ditmaal presenteert de Stichting u een Tsjechische grootmeester van internationale allure. De overeenkomst tussen Vladimir Mikulka en Pavel Steidl gaat verder: beiden wonnen zij het wereldvermaarde Concours Internationale de la Guitare van Parijs.

Het is aan Vladimir Mikulka te danken dat het huidige gitaarrepertoire aanzienlijk is verrijkt, daar hij met zijn indrukwekkende spel vele oosteuropese componisten wist (en weet) te inspireren. In dit verband kan men denken aan de Tsjech Stepan Rak en de Rus Nikita Koshkin. Vele van hun werken zijn aan Vladimir Mikulka opgedragen en door hem als eerste uitgevoerd.

Behalve zijn verdienste als gitaarsolist geniet Vladimir Mikulka ook een reputatie als pedagoog. Naast vele meester cursussen overal ter wereld doceert hij bovendien aan het Parijse Conservatorium.

Vladimir Mikulka verscheen in vele radio- en televisie-programma's, en maakte talrijke grammofoon- en CD-opnamen onder diverse platenlabels.

22 april 1990

Aanvang 14.30 uur

Entreprijzen: f20,- / f17,50

Kassa open: dagelijks 10-14 u.
Telefonisch 10.00-15.00 uur.

Valásška Muzika en Portáš te gast in Overloon

Valásška Muzika is een blaaskapel uit Zlín in Zuid Moravië. De kapel die uit ca 20 muzikanten bestaat, staat onder leiding van Jaroslav Bilý.

Samen met de Folklore dansgroep Portáš, die geleid wordt door J. Londa zullen zij op zaterdag 12 mei een optreden verzorgen in de feesttent te Overloon, eveneens op zondag 13 mei a.s.

Voorts nemen nog 14 blaaskapellen uit de regio deel aan het festival van FREUNDE-ECHO. Er is tevens een Hobby en Creatieve markt.

Hieronder volgt het volledige programma van het festival.

Vrijdag 11 Mei: Topformatie "Big Deal"; aanvang 20.00 uur

Zaterdag 12 Mei: Drie kapellen avond; aanvang 20.00 uur
m.m.v. Valásška Muzika en Portáš uit Zlín,
Stromenland-kapel uit Wychen (winnaar
van de Gouden Edelweiss), Freunde Echo
uit Overloon

Zondag 13 Mei: Receptie, blaaskapel Freunde Echo, met
muziek van Valásška Muzika om 11.30 uur.
Blaaskapellenfestival vanaf 13.30 uur
met 14 blaaskapellen uit de regio. Om
14.00 uur begint ook de Hobby en crea-
tieviteitsmarkt.

Dit alles in de feesttent, langs het Gildehuis, te Overloon. Voor informatie kunt u bellen naar P. Vloet 04788-1257 en T. Keizers 04788-2019.
Tot ziens in Overloon!

SINDS 12 JAAR BEËDIGDE VERTALINGEN
TSJECHISCH, SLOWAAKS, NEDERLANDS V.V.
OOK RUSSISCH EN DUIJS
(DOKUMENTEN, FOLDERS E.D.):

HANNA J. TEBRA-VAŠÁKOVÁ

KORIANDER 11

8252 CL DRONTEN

TEL. 03210-17932

FAX 03210-14808

Pensioenadviezen
Financieringen

Verzekeringen
Hypotheken

a s s u r a n t i ë n

Apeldoornse laan 72
2573 LN Den Haag
070 - 362 40 50

Ben v.d. Burg
privé: 070 - 345 93 52

ŽADOVJÁCI

Deze wereldberoemde Tsjechische blaaskapel vormt een van de hoogtepunten van de harmoniefeesten 1990 te Panningen op Zaterdag 21 april.

Dit 22 personen tellende orkest komt uit Moravië, het Mekka van de blaasmuziek, bekend om zijn temperamentvolle spontane muziek en dans.

Žadovjaci heeft o.l.v. Anton Dupovec wereldwijd faam opgebouwd, heeft langspeelplaten geproduceerd, verzorgt vaste radioprogramma's en is een bekende verschijning op t.v. in Oostenrijk, Hongarije, Zwitserland, Duitsland en Nederland en uiteraard Tsjechoslowakije zelf.

Ook is beslag gelegd op vele nationale prijzen op specifiek voor deze muziek georganiseerde concoursen, met als hoogtepunt, het winnen van de "Golden Flügelhorn", de hoogste onderscheiding in de Tsjechische muziekwereld.

Wij zijn trots dat we deze blaaskapel hebben kunnen contrakteren voor onze harmoniefeesten.

Als intro van dit muzikale festijn zullen "Die Lustigen Buben" uit Grashoek o.l.v. Theo Verhaegh optreden.

Voorverkoop en inlichtingen: Muziek Verhaegh, Raadhuisstraat 12, 5981 BG Panningen. Tel. 04760-72562.

Op 22 April treedt Žadovjaci op in Tegelen.

==***

Onder voorbehoud enige voorberichten van de komst van Tsjechoslowaakse kapellen naar Nederland:

Moravanka	19 mei in Partij-Wittem
	1 juni te Merselo
	2 juni te Groenlo
	3 juni in Weert
Moravěnka	27 mei in Landgraaf-Nieuwenhagerheide
Mistřiňanka	6 juli in Heijen
	7 juli in Nijnsel
Moravěnka	14 en 15 september in Banholt
Šohajka	12, 13 en 14 oktober in Friesland

Deze gegevens ontleenden wij aan het clubblad Moravanka; nadere inlichtingen bij ons lid: Tiny Liska-Loontjens, tel. 043-620608.

In volgende ledenbrieven hopen we meer gegevens te kunnen publiceren.

L.J.B.

Het maandelijks uitgeven van de ledenbrief kost een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van + 800 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 15,=;	6 nrs	f 85,=;	12 nrs	f 165,=
1/8 "	f 20,=;	"	f 115,=;	"	f 225,=
1/4 "	f 30,=;	"	f 170,=;	"	f 325,=
1/2 "	f 50,=;	"	f 270,=;	"	f 500,=
hele pag.	f 85,=;	"	f 440,=;	"	f 850,=

Voor nadere inlichtingen: L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag. Tel. 070-3258679.

WAT HET OOG STREELT

Een kleine fototentoonstelling over Roemenië (8 foto's) en Tsjechoslowakije (4 foto's), gemaakt door C. van Soest, is te zien in de bibliotheek Molenwijk van 15 april tot 8 mei, de Amsterdamse Poort van 22 mei tot 12 juni, Indische buurt van 19 juni tot 6 juli en Buitenveldert van 23 juli tot 20 augustus en in oktober/november in de Centrale bibliotheek aan de Prinsengracht.

Cok Oostveen,
tel. 020-6628546

FILATELIE

Ter gelegenheid van de grote internationale postzegeltentoonstelling PRAGA '88 werd toen in Praag een postmuseum geopend. Dit museum is gevestigd in het **Vávra-huis**, gelegen in de straat Nové Mlýny 2. Dit is niet ver van de Moldau-oever en bij de Švermabrug. Het huis stamt uit de 16e eeuw en is dus op zich reeds bezienswaardig.

De tentoonstelling is ondergebracht in vier ruimten. Aan de wanden bevinden zich o.a. olieverf-schilderijen van de Tsjechische kunstenaar Josef Navrátil (1798 -1865).

In de eerste ruimte, de "groene salon", zijn de ontwerpen en druk-platen uit de beginperiode van de Tsjechoslowaakse postzegels - dus vanaf 1918 - ondergebracht. Hierbij is maatgevend, dat deze ontwerpen van de grootmeester van de "Jugendstil", Alfons Mucha, zijn.

In de andere ruimten zijn bijzonderheden wat betreft kunst en vervaardiging van postzegels te zien. Een bijzonder element vormt wel een aangetekende brief van 11 augustus 1783, dus uit de vóór-filatelistische tijd. Brieven werden toen met de z.g. klap-post bezorgd, d.w.z. de postbode liet door handgeklap weten, dat hij een brief te bezorgen had.

Het museum is dagelijks geopend, uitgezonderd op maandag, van 9.00 tot 17.00 u.

L.J. v.d. Burg.

ONZE BOEKENPLANK

Over woordenboeken

Lang verwacht maar toch gekomen: **Het Nederlands-Tsjechisch woordenboek of "Nizozemskočeský slovník"**.

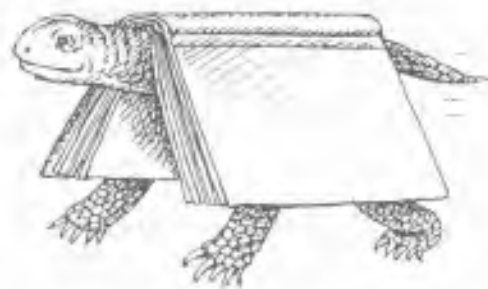
Meer dan tien jaar is aan dit woordenboek gewerkt en is sinds kort (februari 1990) in ieder geval in Praag verkrijgbaar. Het woordenboek is zowel bedoeld voor Tsjechen als Nederlanders. Dit laatste betekent dat bij de Tsjechische zelfstandige naamwoorden het geslacht is aangegeven en bij de werkwoorden het aspect. Kortom een zeer waardevolle aanvulling aan de reeks woordenboeken over de Tsjechische taal.

Nizozemsko-český slovník, Státní Pedagogické Nakladatelství, Praha 1989. Onder andere te verkrijgen in Na můstku, Praha. Prijs: Kčs 83,--

Guido Schöpping.

Een klein Tsjechisch woordenboek Tsj.-Ned. en Ned.-Tsj. werd in 1976 voor het eerst uitgegeven door Van Goor Zonen, Den Haag. Het was samengesteld door Hans Krijt en Olga Krijtova. In het voorbericht daarvan wordt onder meer vermeld dat reeds eerder een Van Goor's Miniatuur Tsjechisch woordenboek van Dr. A.E. Boutelje verschenen was.

L.J.B.

Jiří Weil: DE STER VAN JOSEF ROUBÍČEK

Op 10 mei van het jaar 1940 werd ons land door de Duitsers bezet. Hoewel dit alweer vijftig jaar geleden plaats vond, is het toch een feit waar we even bij stil moeten staan. Dat kan onder andere door deze roman van Weil te lezen.

Het verschijnsel oorlog wordt vaak verbonden aan het beeld van geweld en vernietiging. In "De ster van Josef Roubíček" blijven deze oorlogshandelingen achterwege, vinden ergens ver weg plaats. Wat wel beschreven wordt, zijn de vernederingen, de willekeur, de rechteloosheid, de voortdurende angst en de machteloosheid die de slachtoffers hebben te ondergaan. Het dagelijks leven van zo'n slachtoffer, de Jood Josef Roubíček, wordt hier nauwgezet beschreven. We zien hoe deze man (c.q. Joden) steeds verder in het nauw wordt gedreven door een vijand die niet bij naam wordt genoemd. Verwonderlijk is het dat hij daar vrij lakoniek onder kan blijven: op iedere nieuwe maatregel om Joden te vernederen, te beroven en te deporteren reageert Josef gelaten; het is nu eenmaal zo. Hij ondergaat de nazi-terreur als een kwade roes.

Hij bezit niets meer, heeft honger en is alleen - op het illegale gezelschap van een kat na. Hij leest de Duitse voorschriften en verboden en probeert ze te onthouden. Van tijd tot tijd doet hij karweitjes voor de Joodse Gemeente, wachtend op de onvermijdelijke oproep zich te melden voor transport. Ondertussen mijmert hij over zijn verdwenen geliefde en voert gesprekken met haar.

Tegen deze stroom van gebeurtenissen die tot de ondergang moeten leiden, vindt een tegenstroom plaats die op gang komt door de ontmoeting van Josef met Materna, een verzetsstrijder, die hem de kracht geeft om zich aan de greep van de vijand te onttrekken en aan de dood te ontkomen.

Dit aangrijpende verhaal, dat zich afspeelt in de stad Praag tijdens de bezettingsjaren, is zeer de moeite van het lezen waard in de komende meidagen.

Jiří Weil (1900-1959), werd in de omgeving van Praag geboren, studeerde daar letterkunde en promoveerde op Gogol en de Engelse roman in de achttiende eeuw. Als communistisch activist verbleef hij voor de oorlog een tijd in Moskou en was daar getuige van de stalinistische zuiveringen, waarover hij een zeer kritisch gestemde roman schreef. In de oorlog ontkwam hij aan de jodenvervolgung door zogenaamd zelfmoord te plegen en vervolgens onder te duiken.

"De ster van Josef Roubíček" verscheen kort na de bevrijding. Na de communistische machtsovername werd Weil uit de schrijversorganisatie gestoten en getroffen door een publikatieverbod. Na de dood van Stalin werd hij directeur van het Joods Museum in Praag.

Gegevens over de roman: In 1989 door Van Gennep uitgegeven, voorzien van een nawoord van Philip Roth, vertaald door Kees Mercks.

Oorspronkelijke titel: Život s Hvězdou. ISBN 90 6012 793. Prijs f 38,50/Bfr. 730.

L. Thio.

Databestand vertalingen

Als vertaler van ondermeer Slowaakse en Tsjechische literatuur is mij gebleken, dat het niet eenvoudig is om erachter te komen, of een bepaald werk al in het Nederlands vertaald is en in het algemeen, welke schrijvers en welke werken van hen überhaupt vertaald zijn.

De handigste manier om deze gegevens te verwerken is door het opzetten van een databestand. Ik wil nu zo'n databestand ontwikkelen en daartoe zoek ik alle mogelijke informatie over vertalingen van Slowaakse en Tsjechische literatuur.

Welke informatie gaat het databestand uiteindelijk bieden? De bedoeling is, dat het informatie zal geven over het hele oeuvre van een schrijver, alsmede informatie over alle vertalingen in het Nederlands, waarbij informatie over de uitgever en de vertaler gegeven wordt.

Indien u in het bezit bent van in het Nederlands vertaalde Slowaakse en Tsjechische boeken, verzoek ik u vriendelijk mij dat even telefonisch te melden, zodat ik u een inlichtingenformulier kan toesturen. Een tweede mogelijkheid is, dat u mij kopieën stuurt van de pagina's uit het boek, waarop gegevens als titel, schrijver, uitgeverij, ISBN-nummer, vertaler, enz. vermeld staan.

Drs. R. Kooijman, Olympiadeplein 113, 2807 BG GOUDA. Tel. 01820-19713 (uitsluitend tussen 19.00 en 19.45 u. !)

Zolderopruiming Comenius-Museum

Het Comenius Museum te Naarden biedt na een zolderopruiming een grote partij Tsjechische (roman)literatuur aan. Het betreft romans uit de periode 1900 - 1970. Het leeuwendeel wordt gevormd door romans uit de jaren twintig, zowel in het Tsjechisch vertaalde wereldliteratuur als oorspronkelijke Tsjechische romans. Daarnaast zijn er een aantal wetenschappelijke monografieën verkrijgbaar.

Tussen de circa 250 titels bevindt zich ook een handvol romans in het Nederlands die is vertaald vanuit het Tsjechisch.

In het museum is een hoekje ingericht waar bezoekers naar hartelust kunnen snuffelen. De boeken gaan van de hand voor prijzen variërend van 50 cent tot f 2,50 !

Het Comenius Museum is gevestigd aan de Turfpoortstraat 27 te Naarden en is geopend van 14.00 tot 17.00 uur, behalve op maandag.

Steven Poolman, beheerder C.M.

ALLERHANDE

Eind september organiseert Pax Christi een Festival van de Toekomst voor jongeren tussen de 16 en 25 jaar. Een uitgebreide programmaproject kan aangevraagd worden bij Pax Christi, Celebesstraat 60, 2585 TM Den Haag, tel. 070-3507100.

=

In Hervormd Nederland-magazine van 31 maart 1990 komen enige interessante artikelen voor onder meer met betrekking tot het essay van Václav Havel "Poging om in de waarheid te leven" en een artikel over de Tsjechische theoloog Josef Hromádka, honderd jaar geleden geboren en die ijverde tijdens de koude oorlog voor verzoening tussen Oost en West. Hervormd Nederland is gevestigd Scheveningseweg 72, 2508 AK Den Haag, telefoon 070-3514980.

--*

Het adresformuliertje waardoor de ledenbrief bij u bezorgd kan worden, is tot nu toe door ons tevens benut als aanmeldingsformulier voor het opgeven van een **nieuw** lid. **Deze keer echter voor uw wensen inzake het geïllustreerde Tsjechoslowaakse tijdschrift Life of Leben.**

=

Remco Campert en Hans Keller hebben een gedicht verfilmd, dat weliswaar 40 jaar geleden geschreven werd, maar thans aktueel is. Deze film zal 14 oktober op de televisie uitgezonden worden.

=

1990 is ook het jaar van herdenking van Martinû. Op 8 december zal het 100e jubileum van zijn geboortedag gevierd worden. Van Oldřich Křepelák ontvingen we een interessant artikel, dat vertaald werd door Hella Molenaar en in het Meinummer opgenomen zal worden.

--*

De in de vorige ledenbrief aangekondigde komst van Havel naar Den Haag op 23 mei gaat volgens de laatste krantenberichten om gezondheidsredenen niet door. Bovendien zijn de kaarten inmiddels uitverkocht.

Amatinka is de nieuwe naam van de muziekvriendenkring, die al jaren bij de Moravische kapel Sarovec op bezoek gaat en deze kapel hier ontvangt. De oude naam was Amati Muzika. Secr. H. Murray, tel. 04199-3818.

--*

Wij krijgen zo nu en dan een verzoek om een oproep te plaatsen om geld te storten voor een bepaald doel met vermelding van een gironummer. Hieraan kunnen we helaas niet voldoen. Slechts bij **uitzonderlijke** rampen kunnen we hierop een **uitzondering** maken.

Velehrad is een bekend bedevaartsoord bij Uherské Hradiště, waar Paus Johannes Paul II in April een hoogmis zal celebreren.

Het schilderij van Jan Matějka - Cyrillus en Methodios 1885 - is een geschenk van het Poolse volk aan de baseliek in Velehrad.

(N.Pr.Pr.)

De geboorte van drielingen is altijd een gebeurtenis in de familie van formaat. Wanneer het waardevolle Berberleeuwen betreft, is de vreugde dubbel zo groot. Deze drie jonge dieren leven in de dierentuin van Brno. Zij komen uit Dvůr Králové, waar hun ouders in het Safari-dierenpark leven.

In de vrije natuur werden Berberleeuwen al meer dan 70 jaar geleden uitgeroeid, zodat de dierentuin Brno de tweede diergaarde in Tsjechoslowakije is die tot redding van deze prachtige wildekattensoort zal bijdragen.

(N.Pr.Pr.)

H.A.J. SCHOUTEN & ZOON B.V.
TASMANSTRAAT 131-135 2518 VM DEN HAAG
TELEFOON 070-454202

IMPORTEUR VAN WERELDMERKEN BIER, WIJN
EN GEDISTILLEERD UIT FRANKRIJK, CYPRUS,
DUITSLAND, TSJECHOSLOWAKIJE EN HONGARIJE.

WIJ LEVEREN DOOR GEHEEL NEDERLAND, VRAAG NAAR DE MOGELIJKHEDEN
BIER, WIJN EN GEDISTILLEERD UIT TSJECHOSLOWAKIJE:

PILSNER URQUELL PILS en BUDWEISER BUDVAR PILS behorend tot de
hoogste kwaliteit pils ter wereld !

FRANKOVKA: Een donkere, robijnrode wijn met een vol bouquet.
KLASTORNÉ: Een zachte, volle diep-rode wijn met een harmonieus
en vol bouquet.

NITRIANSKE KNIEZA: Een zachte, rode wijn met een klein zoetje.
RIZLING VLASSKÝ: Een heerlijk droge, witte wijn, gemaakt van de
Rieslingdruif.

RULANDSKÉ: Een zacht droge witte wijn met een mild aroma.

RÝNSKY RIZLING: Een droge witte wijn met een heerlijk fruitige
geur, gemaakt van de Rieslingdruif.

TRAMIN: Een droge, witte wijn met een kruidige en volle smaak.

PEZINSKÉ ZÁMOCKÉ: Witte wijn met een uitgesproken mild karakter.

SVĚTOPETERSKÝ RIZLING: Een zachte, witte wijn met een volle geur.

LIMBAŠSKÝ SILVÁN: Een zachte, witte wijn met harmonische smaak.

NITRIANSKE KNIEZA: Een witte wijn met het zoetgehalte van een
Spätlese, een mild aroma en een harmonische smaak.

MÉTHODE CHAMPENOISE:

HUBERT SUCHÉ (DROOG): Een frisse wijn met een langdurige fijne
moussering en een goede balans tussen zijn zuren.

HUBERT POLOSLADKÉ (HALF-DROOG): Een lichtzoete witte wijn met
een langdurige fijne moussering.

HUBERT RUZOVÉ (ROSÉ): Een fruitige wijn met een prettig en aan-
genaam aroma en een langdurige fijne moussering.

HUBERT CERVENÉ (ROOD): Een lichtzoete wijn met een krachtig
karakter, een volle aromatische afdrank en een fijne moussering.

VINEA: Sprankelende niet-alcoholische drank, gemaakt van een
natuurlijke menging van diverse druiverassen.

JAN BECHER (BECHEROVKA): Een specialiteit uit Tsjechoslowakije
met een gewaagde kruidige smaak. Bechervodka is een weldaad voor
de maag, het is zowel een geweldig aperitief als een geweldig
digestief, met andere woorden zeer spijsvertering bevorderend.

Ron Flamand

R. L. FLAMAND

reparatie, en inbedrijfstellen
van metaalbewerkingsmachines

Leeuwebek 7
1273 VD Huizen
tel. 02152-50338